

Boginje sa Žitkove

Žene, zauzmite svoj povijesni položaj

Originalni naziv: Žitkovske bohyně, Kateřina Tučková

Prijevod: Branka Čačković

(Fraktura, 2016)

Od samih početka čovječanstva, **žene** su imale važnu ulogu u životu zajednice. U davnoj prapovijesti, žena je bila darovateljica života, poveznica sa majkom Zemljom. U tim prvim, primitivnim društvima, ženin položaj bio je ravan muškarčevom zbog poznavanja različitih trava i plodova, što zbog hrane i preživljavanja, što zbog poznavanja njihovih različitih ljekovitih svojstava. Kako povijest prolazi, žene polako gube svoj položaj. Odjednom je znanje bio privilegij muškarca, dok se od žene očekivalo da šuti, rađa i vodi kućanstvo i obitelj. Samo su se one najhrabrije izborile. Njihove vještine u liječenju travama, te njihovo znanje lijekova i otrova bilo je bolje od poznavanja samih metoda liječenja od najstručnijeg muškog doktora u to doba. Sve te žene i njihove nasljednice, preživjele su progon vještica, političke režime, ratove i vojske i nastanile se na području Bijelih Karpata. Boginje-tako ih zovu. Žene koje poznaju način da se obrate Bogu i potraže pomoć. Žene koje znaju proricati budućnost ali ne mogu predvidjeti svoju.

[Kateřina Tučková](#) ovom knjigom ispisuje posvetu svim tim

ženama, koje su unatoč brojnim nedaćama uspjele zadržati i održati svoje znanje. Kroz roman pratimo mladu **Doru Idesovu** koja je posljednji potomak boginja. Zbog nesretne sudbine koja je zadesila njenu majku, a oca smjestila u zatvor Dora je primorana živjeti sa svojom tetom Surmenom, koja je također jedna od boginja. Suremine nadnaravne moći, poznavanje alternativnih poznavanja medicine , vjerovanje u silu prirode i iscjeliteljsku moć nade , trn je u oku Komunističke partije Češke. Zbog toga je Surmenova odvedena u psihijatriju gdje je mučena do smrti te je i njena smrt ispunjena davnim prokletstvom -boginje će pomoći svima ali će svoj život završiti na užasan način.

**Žítkovske bohyně,
Kateřina Tučková
(Fraktura)**

Nakon godina provedenih u internatu, Dora pokušava osvijetliti Surmenin obraz skupljajući razne dokumentacije vezane uz boginje. Ona kroz bogatu dokumentaciju u slučaju nazvan isto kao i njezina teta otkriva sve detalje progona boginja. Tajne

koje otkriva prikazat će svu ljudsku oholost i dovesti do saznanja kako niti jedan progon u povijesti nije toliko uspio uništiti jednu etnografsku kulturu kao komunizam.

Pročitala sam knjigu prije jedno tjedan dana i iskreno, morala sam odmoriti glavu na par dana da mi se slegnu dojmovi za ovu recenziju. Morala sam dobro promisliti **da li mi se svidjela knjiga ili ne**. Da li je ispunila moja očekivanja? Prvo, čitanje knjige sam morala podijeliti na dva puta jer od njenih 388 stranica barem sto, a možda i više stranica opsežna je kombinacija povijesnih dijelova, eseja i izvješća. Sve u svemu, u jednom trenutku smatrala sam da je knjiga nespretno preopterećena svim tim silnim, prevelikim količinama kopiranja dokumentacije da sam se uhvatila da jednostavno preskačem upravo te stranice, jer su mi postale dosadne.

Kada sam shvatila da to činim, knjizi i sebi dala sam par dana odmora. Kako sam inače tvrdoglava što se tiče čitanja i niti jednu knjigu ne ostavljam nepročitanu, smatrala sam da je bolje da mi glava malo odmori i da joj se nakon par dana ponovno vratim. Da li mi je to bilo potrebno? Mislim da je. Jer prilikom drugog čitanja, shvatila sam da **bez te silne dokumentacije knjiga zapravo ne može postojati**. Njezin potencijal, nalazio se upravo u njima.

Zbog čega je tako? Mnogi, koji su pročitali knjigu, žalili su se upravo na tu dokumentaciju. I oni su kao i ja ,odustali od knjige ili se žalili kako knjiga zapravo nije roman nego mješavina službenih dopisa i stručne povijesne analize. Znanstvena analiza, da budem jasnija a ne roman. Smatram da je s tom dokumentacijom Kateřina Tučková zapravo svakom čitatelju htjela dočarati surovost života i borbu preživljavanja koja se stvarno dogodila. Borbu žena koje su i jake i krhke u isto vrijeme i koje je "istrijebila" ljudska zloba, ljubomora i zavist među glavnim pokretačima ove priče.

Roman opisuje Dorinu priču kao i priču ostalih boginja kao sudbinu, nešto što je oduvijek predviđano, pokušavajući to

podmetnuti kao "etno" misteriju. Veza između neba i zemlje, predaka, narodne medicine, mudrosti okoliša sudaraju se u dvoboju s modernim vremenima, nacističkim i komunističkim snagama vlasti gdje se utilitarizam najviše kosi sa djelovanjem boginja, jer se s utilitarizmom pokušava postići najveća moguća dobit za najveći broj ljudi a boginje su oduvijek djelovale (ovdje se govori o financijskim aspektu a ne o dobrobiti ljudskog zdravlja) samo za sebe. Nije ni čudno da su zbog toga bile trn u oku svim ljudima kojima se činilo da boginje zarađuju basnoslovne iznose novaca.

Upravo je tu ona zanimljivost koja govori o **temi žitkovskih boginja** koje su preživjele progon vještica i Gestapa, ali ne i ljudsku zlobu skrivenu u vrijeme komunizmu i njihov nestanak početkom 20.stoljeća.